

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet

Nr.
G-07/2024

Vår ref
24/5683

Dato
27.09.2024

G-07/2024 – Ikrafttredelse av endringer i utlendingsforskriften § 7-5 a – avgrensning av personkretsen som omfattes av ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse for personer fordrevet fra Ukraina

Kongen i statsråd har vedtatt endringer i utlendingsforskriften (utlf.) § 7-5 a om midlertidig kollektiv beskyttelse for personer fordrevet fra Ukraina. Personer som har hatt fast bosted i et område av Ukraina som utlendingsmyndighetene legger til grunn at er trygt, omfattes ikke lenger av personkretsen som kan få midlertidig kollektiv beskyttelse. Endringene trer i kraft 27. september 2024 og gjelder kun for personer som fremsetter søknad om beskyttelse i Norge etter denne dato.

1. Bakgrunn

Utlendingsloven (utl.) § 34 har regler om kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon. Det følger av bestemmelsen at Kongen i statsråd kan beslutte at det skal gis kollektiv beskyttelse for en bestemt personkrets/i en bestemt situasjon. Det ble i statsråd 11. mars 2022 besluttet å etablere en slik ordning for personer fordrevet fra Ukraina. Ordningen fremgår av utlf. § 7-5 a. Selve ordningen gjelder inntil Kongen i statsråd beslutter at den ikke gjelder lenger.

Ettersom tiden går, er det etter departementets syn både ønskelig og nødvendig i større grad å likebehandle fordrevne fra Ukraina med asylsøkere fra andre land og normalisere saksbehandlingen. Det bør også være et visst samsvar mellom UDIs asylpraksis for Ukraina og personkretsen som gis midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge. Personer som kommer fra områder i Ukraina der den generelle

sikkerhetssituasjonen er slik at den ikke i seg selv gir grunnlag for beskyttelse, bør henvises til det ordinære asylsporet.

UDI har over tid arbeidet med å fastlegge praksis for asylsøkere fra Ukraina som *ikke* omfattes av ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse. Disse søknadene skal vurderes individuelt og i det ordinære asylsporet (utl. § 28). UDI gjør bl.a. løpende vurderinger av landinformasjon, og per september 2024 konkluderer UDI med at seks områder i Ukraina er å anse som trygge i asylrettslig forstand og at sikkerhetssituasjonen i disse områdene ikke er så alvorlig at den alene gir rett til beskyttelse. Det innebærer at personer som kommer fra disse områdene (og som ikke omfattes av ordningen med kollektiv beskyttelse), i dag vil få avslag på asylsøknaden med mindre de har et individuelt beskyttelsesbehov. Forskriftsendringene her innebærer at personer fra de aktuelle områdene ikke lenger kan få midlertidig kollektiv beskyttelse; deres søknader skal vurderes i det ordinære asylsporet. Det gjøres unntak for søkere som tilbys medisinsk evakuering til Norge via EUs ordning for sivil beredskap, UCPM (Medevac-pasienter) og ev. medfølgende pårørende.

2. Nærmere om endringene

Av utlf. § 7-5 a nytt tredje ledd fremgår det nå at søkere som har hatt fast bosted i et område av Ukraina som utlendingsmyndighetene legger til grunn at er trygt, *ikke* omfattes av personkretsen som kan få midlertidig kollektiv beskyttelse etter bestemmelsens første ledd bokstavene a, b og c. Avgrensningen gjelder kun for personer som fremsetter søknad om beskyttelse etter endringenes ikrafttredelse (27. september 2024). Asylsøknader fra søkere fra Ukraina som etter endringen ikke lenger omfattes av ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse skal vurderes individuelt etter utl. § 28.

Særskilt om Medevac-pasienter:

Avgrensningen i nytt tredje ledd gjelder ikke for søkere som tilbys medisinsk evakuering til Norge via EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) eller er medfølgende pårørende til disse.¹ Det innebærer at disse *fortsatt* kan gis midlertidig kollektiv beskyttelse, selv om søkeren eller medfølgende pårørende har hatt fast bosted i et trygt område av Ukraina.

Personkrets:

Avgrensningen gjelder for personer som vurderes etter utlf. § 7-5 a første ledd *bokstavene a, b og c*. Disse skal ikke lenger få midlertidig kollektiv beskyttelse etter en gruppevurdering, men vurderes individuelt etter utl. § 28. For å unngå å splitte kjernefamilier der familiemedlemmene har ankommet Norge til forskjellig tid, gjelder avgrensningen ikke for personer som vurderes etter første ledd *bokstav d* (nære familiemedlemmer). Bokstav d er også endret, slik at også *ukrainske* nære familiemedlemmer nå omfattes (selv om disse har hatt fast bosted i et trygt område av Ukraina).

¹ Jf. Justis- og beredskapsdepartementets instruks GI-14/2022 *Revidert instruks om medisinsk evakuering av ukrainske borgere mv. fra naboland innen rammen av EUs ordning for sivil beredskap (UCPM)*

Fast bosted

Det er søkerens *siste faste bosted i Ukraina før utreise* som er avgjørende i vurderingen av om søkeren omfattes av personkretsen som kan gis midlertidig kollektiv beskyttelse. Hva som er «fast bosted» må vurderes konkret i hver enkelt sak. Områder utlendingen kun har transittert på vei ut av Ukraina, eller områder der søkeren kun har hatt kortere opphold, er det ikke naturlig å anse at søkeren har vært fast bosatt i. Dersom søkeren har flyttet internt i Ukraina etter krigens oppstart, skal det nye bostedet anses som fast bosted dersom oppholdet der har vært av lengre varighet. Det er etter departementets syn ikke hensiktsmessig å forskriftsfeste en klar tidsramme for hva som skal regnes som fast bosted, bl.a. fordi det vil kunne være vanskelig å dokumentere eller avdekke. En forsiktig antydning er likevel at oppholdet i utgangspunktet må ha hatt en varighet på minst 6 måneder for å kunne anses som fast bosted.

Trygt område

Per september 2024 legger UDI til grunn at nivået av vilkårlig vold i flere områder av Ukraina er så høyt at retur dit vil medføre en reell risiko for behandling i strid med utl. § 28 første ledd bokstav b. Etter UDIs vurdering er det imidlertid også områder i Ukraina der det er trygt for personer å returnere forutsatt at de ikke kan vise til et individuelt grunnlag for beskyttelse.

Med «område i Ukraina som utlendingsmyndighetene legger til grunn at er trygt» menes de områder i Ukraina som utlendingsforvaltningen *til enhver tid* anser at det er trygt for personer å returnere til (forutsatt at de ikke har et individuelt grunnlag for beskyttelse). Dette vil kunne endre seg over tid, til tider svært raskt. Utgangspunktet for vurderingen er vilkårene i utl. § 28. UDIs løpende vurderinger av oppdatert landinformasjon vil her være sentrale. Så langt har UDIs vurderinger av områder vært på fylkesnivå (oblast). Departementet er imidlertid åpne for at UDI også kan definere trygge områder annerledes, dersom det anses mer hensiktsmessig.

Skjæringstidspunkt:

Endringene i personkretsen gjelder kun for asylsøknader *frem satt etter forskriftens ikrafttredelsesdato* (nyankomne). Asylsøknader fremsatt, men ikke avgjort, før denne dato behandles etter regelverket som gjaldt på tidspunktet for fremsettelse. I denne sammenheng regnes søknaden også som fremsatt dersom søkeren har bestilt time hos politiet for registrering eller er henvist til venteinnkvartering i påvente av ankomstregistrering, forutsatt at søkeren møter til avtalt time og/eller oppholder seg ved anvist venteinnkvartering.

Dersom utlendingen fikk midlertidig kollektiv beskyttelse *før* endringens ikrafttredelse, berøres han/hun ikke av avgrensningen (uavhengig av bosted i Ukraina), heller ikke ved sak om forlengelse. Dersom utlendingen derimot fikk midlertidig kollektiv beskyttelse *etter* endringens ikrafttredelse (fordi det aktuelle området ble ansett som utrygt), og det senere viser seg at vedkommende har gitt *uriktige opplysninger* om bosted, vil søkeren kunne nektes forlengelse i medhold av utlf. § 7-5 a sjetten ledd annet punktum – vilkårene for den opprinnelige tillatelsen er ikke lenger/har aldri vært

oppfylt. I slike saker kan UDI også vurdere om det i stedet skal opprettes sak om tilbakekall.

For det tilfellet at UDI endrer praksis og praksisendringen kan ha betydning for søknader som ennå ikke er behandlet etter utl. § 28, kan søknaden flyttes til kollektiv beskyttelse-sporet. Personer som har fått (endelig) avslag etter utl. § 28 basert på fast bosted, vil uansett kunne påklage avslaget eller fremme begjæring om omgjøring.

3. Nærmere om kontrollnivået

Det er i utgangspunktet *søkeren* som er ansvarlig for å sannsynliggjøre at vedkommende kommer fra et område i Ukraina som innebærer at det kan gis midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge. Dette skal primært skje gjennom fremleggelse av relevante ID-dokumenter, der særlig ukrainsk innenrikspass, nasjonalt ID-kort og utenrikspass kan si noe om søkerens faste bosted. Andre dokumenter som fødselsattest, vigselsattest, skilsmisseattest mv. vil også kunne bidra til å kartlegge søkerens bosted.

Dersom fremlagt dokumentasjon samsvarer med andre opplysninger som foreligger om bosted i et utrygt område (f.eks. i selvregistreringsløsningen START, i andre familiemedlemmers saker e.l.) vil dette som utgangspunkt være tilstrekkelig til at søknaden behandles i kollektiv beskyttelse-sporet.

Dersom det *ikke* er samsvar mellom fremlagt dokumentasjon og annen foreliggende informasjon om hvor utlendingen kommer fra, skal bosted forsøkes kartlagt i en egen samtale med søkeren. Det samme gjelder dersom søkeren har opplyst å komme fra et utrygt område, men ikke har fremlagt tilfredsstillende dokumentasjon på bosted.

Er det etter dette fortsatt vesentlig tvil knyttet til om søkeren har hatt fast bosted i et utrygt område av Ukraina, skal søknaden behandles etter utl. § 28. Hvis det i den forbindelse kommer frem nye opplysninger som tilsier at søkeren likevel kommer fra et område som omfattes av ordningen med kollektiv beskyttelse, skal saken flyttes over til kollektiv beskyttelse-sporet.

Søkeren skal gis informasjon om at det kan bli foretatt *etterfølgende kontroll* av opplysninger gitt om bosted i Ukraina og hvilke konsekvenser det kan få dersom det blir avdekket at søkeren har gitt uriktige opplysninger om bostedet.

4. Ikraftsetting

Endringene får anvendelse for alle søknader om beskyttelse som fremsettes etter forskriftens ikrafttredelse.

Endringene trer i kraft 27. september 2024.

Med hilsen

Nina E. D. Mørk e.f.
avdelingsdirektør

Tonje A. Falch-Nevand
departementsrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg: Endringsforskrift

Kopi:

Politidirektoratet

Politiets utlendingsenhet

Utlendingsnemnda

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Utenriksdepartementet